نگاه

مصاحبه‌ای از جنس داربی پایتخت؟!

بهرام گل‌زاده

● بنـا دارم مصاحبه دوشنبه‌شـب حسـن روحانی رئیس‌جمهور با رضا رشـیدپور مجری شناخته‌شـده تلویزیـون را با نـگاه نقادانه، مورد توجـه قرار داده و اصطلاحا نقد بی‌رحمانه کنم. هرچند معتقدم این‌گونه نقدکـردن دولت، البته با رعایـت انصاف و عدالت، از ده‌ها یادداشت حمایت توأم با تأیید چشم‌وگوش‌بسته، احساسـی و بی‌نتیجه، مفیدتر اسـت. نگارنده معتقد اسـت ترکیب روحانی - رشـیدپور برای گفت‌وگویی که قرار بـوده در جریان انجام آن، به‌دور از کلیشـه و به صورت کاملا آزاد، نتیجه‌ای قانع‌کننده و البته نسبی حاصل شود، ترکیبی مناسـب و حرفه‌ای نبود. اساسا آقای رشـیدپور که احتمالا انتخـاب خود دولت بوده، مجری مناسـبی بـرای چنین گفت‌وگویی کـه باید از اطلاعات نسبی سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی برخوردار باشـد، نبود. هرچند رشـیدپور در پاسخ به نقدهای وارده به خودش در شبکه‌های مجازی، پاسخ داده که «من مجری هسـتم و قرار بوده مصاحبه کنم و نـه مناظره! و زمـان هم کـم آوردم و فرصت لازم برای بسـیاری از سـؤالات مهم، باقی نماند!» که این نـگاه هـم از آن نگاه‌های غریب اسـت! باید به آقای رشیدپور متذکر شـد که «مناظره و به‌چالش‌کشیدن»، در کنار مصاحبه، امری لازم و از خصوصیات، ویژگی‌ها و توانمندی‌های یک مصاحبه‌کننده اسـت و بعد هم، وقتی مصاحبـه زمان‌بندی دارد، ایـن وظیفه مجری است که از سؤالات اساسـی‌تر و اصلی‌تر مصاحبه را آغاز کند. از دیگر ضعف‌ها و انتقادها به آقای رشیدپور، دستپاچگی در برابر مصاحبه‌شـونده بود. اینکه دائم ایشـان، قبل از طرح هر سـؤالی از مصاحبه‌شـونده یا همـان رئیس‌جمهـور، عذرخواهی می‌کنـد، پیام خوبی برای مخاطـب ندارد و به نوعـی میدان را به طـرف مقابل واگذار کرده اسـت. به نظر نگارنده، این مصاحبه پـس از یک مـاه هیجانِ مردمی ناشـی از برخی اتفاقات در کشـور، از جملهٔ زلزله، اعتراض‌ها، حوادث تلخ و شیرین، مشکلات کمرشکن اقتصادی و در کنار آن، فشارهای بی‌حدوحصر منتقدان و مخالفان دولت به روحانی و کابینه‌اش، فشارهای بین‌المللی و هجمه‌های ترامپیسـتی و مبهم‌بودن افق آینده برای بسـیاری از هم‌وطنان، آب سـردی روی سر همه بود و کمتر شـخص یا گروهی را می‌توان یافت که بگوید انجام این مصاحبه، حداقل به‌طور نسـبی، نگرانی‌ها و ابهام‌هـا و بلاتکلیفی‌های موجـود را که به اعتقاد من بخشـی از آن، واقعی و بخش قابل‌توجهی از آن نیز روانی و ناشـی از فشارهای بین‌المللی و مخالفان سرسـخت و همچنین تنـدرو داخلی دولت اسـت، مرتفع کـرده و انرژی و نیروی مضاعفـی به دولت و مردم بخشیده است. رئیس‌جمهور روحانی نیز، نه‌تنها تحت‌تأثیر انجام چنیـن گفت‌وگوی بی‌روح و تا حدود زیادی مهندسی‌شده! رغبتی برای پاسخ کافی و وافی از خود نشـان نداد، بلکه این‌طور به نظر می‌رسـد که در بسـیاری از موارد هم، به هر دلیل مصلحت‌جویانه موجه یا غیرموجهی، از فضای ایجادشـده اسـتقبال کرد و اصراری برای اسـتفاده از فرصت به‌دست‌آمده در تلویزیـون، برای گزارش به ملـت، به‌خصوص در زمینه سنگ‌اندازی‌های مخالفان و بحران‌آفرینی‌های به قول بهزاد نبوی، ۹ سـاعت یک بار، از خود نشـان نداد. از طرفی رئیس‌جمهور روحانی، حتی از فرصت پیش‌آمده بـرای پرکردن خلأ برخـورداری از یک تیم رسـانه‌ای حرفـه‌ای و منسـجم که همـواره در این نزدیک به پنج سـال عمر دولت، از ضعف‌های جدی دولت به حسـاب آمده، بهره‌ای نجست و با غفلت از ضعف مجری، گزارشـی حداقلی از اقدامات زیربنایی و اسـتراتژیک و بلندمـدت دولـت و سـنگ‌اندازی بی‌رحمانه و ضدملی مخالفان و منتقدان غیرمنصف و تنـدرو دولت تدبیـر و امید، برای ملـت ارائه نکرد. سخن درباره چرایی انجام چنین مصاحبه‌ای که البته برخی صاحب‌نظران هم برای آن، دستاوردهایی قائل هسـتند، زیاد اسـت اما در پایان باید گفت اگر بنا بوده مصاحبه رئیس‌جمهور در این شـرایط حساس کشور مؤثر و مفید به حال جامعه باشـد، نباید همانند بازی داربی پایتخـت، تحت‌تأثیر ملاحظات و شـاید برخی مسائل پشـت‌پرده، ۹۰دقیقه‌ای بی‌نتیجه می‌داشت. همچنین از نظر نگارنده، نباید از اجراکننده‌ای کم‌توان و کمترحرفه‌ای در بحث انجام مصاحبه‌ای سیاسـی، اقتصـادی، اجتماعـی متفاوت، بهره گرفته می‌شـد. هرچند همـه ما معترفیم که آقای رضا رشـیدپور در حرفه خـود که همـان مجری‌گری برنامـه عمومی و جنـرال اجتماعـی، فرهنگـی و طنـز اسـت، جزء نادر مجریان توانمند کشـور اسـت. و نقـد پایانی به مشـورت‌دهندگان به رئیس‌جمهور محترم است که چرا برای انجام چنین مصاحبه پراهمیتی و اسـتفاده بهینه از فرصت به‌دسـت‌آمده در این شرایط حساس کشـور، پیش‌بینی‌های فنی، زمانـی و موضوعی لازم، بـرای گزارش به ملت و تبیـین برنامه‌ها و تلاش‌های دولت، در زمینه حل مشـکلات، دردها، خواسـته‌ها و مطالبات مـردم و رنج‌هایی که دولت به اعتراف خود آقـای رئیس‌جمهور، بـا آن مواجه اسـت، به عمل نیامد؟! آیا همراهان دولت، نگران برخی واقعیت‌های موجود و حتی شاید تحمیلی که نتیجه‌اش چیزی جز ریزش هـواداران و بدنه اجتماعی هـوادار دولت که امیدوارانه و سرسـختانه، در کنار دولت منتخب خود هستند، نیستند. امیدواریم این تجربه، توشه‌ای مطمئن و فرصتی مغتنم برای هفته‌ها و ماه‌های آتی باشـد. باید جنبید که وقت تنگ است! و زود، دیر می‌شود!

politics@sharghdaily.ir

سخنگوی دولت، نظر رهبری و رئیس‌جمهور را درباره فعالیت‌های اقتصادی بیان کرد

اشکالی ندارد نیروهای مسلح از منابع بورسی استفاده کنند

ایسـنا: سـخنگوی دولت در نشسـت هفتگی خود که در محل کمیسـیون اصـل ۹۰ مجلـس برگزار شـد، دربـاره پیگیری‌هـای دولـت درخصوص وضعیت بازداشت‌شـدگان و برنامه دولت برای بازدیـد از زندان اوین، گفت: «رئیس‌جمهور به وزرای اطلاعات و کشـور به عنوان مسـئول شورای امنیت کشور مأموریت داده است که گزارشی از تعداد افراد، بازداشتی‌ها و وضعیت آنها ارائه کنـد، البته رئیس‌جمهوری غیر از چارچوب دولت، به عنوان رئیس شـورای عالی امنیت ملی نیز بر لزوم رعایت حقوق شـهروندی تک‌تک افراد تأکید دارد. همه باید دست‌به‌دست هم داده و بدون اتهام‌افکنی، بدون اینکه چه کسـی مقصر بوده، به حل مشـکلات مردم بپردازیم و فضای عقلانی را جایگزین فضای احساسـی کنیم». محمدباقر نوبخت، درباره اینکه گفته‌شده، دسـتور فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی از سـوی رئیس‌جمهوری صادر شده است، عنوان کرد: «در مورد فیلترینگ، شورای امنیت کشور به این نتیجه رسید. نظرات متنوعی در کشـور وجود دارد و باید موازین اخلاقی رعایت شـود زیرا در کنار این مسـائل عده زیادی فعالیت فرهنگی و اقتصادی انجام می‌دهند. بنابراین رئیس‌جمهور هم دسـتور داده‌اند که رفع فیلتر شود». او در پاسخ به سـؤال دیگری مبنی بر جدول شماره چهار لایحه بودجه و اعتباراتی که برای نظارت بر انتخابات به شـورای نگهبان اضافه شده است و همچنین اظهارات سـخنگوی شـورای نگهبان گفت: «همه در اختیار مجلس است. اینقدر به شـورای نگهبان اضافه کنند که از پول توجیبی هم بیشـتر شود». سخنگوی دولت درباره نداشـتن فعالیت اقتصادی نیروهای مسلح نیز افزود: «نیروهای مسلح وارد کارهای اقتصادی نمی‌شوند، صندوق بازنشستگی نیروهای مسلح منابعی در اختیار دارد که بخشی از این منابع را به یک واحد تبدیل کرده است. رهبری و رئیس‌جمهور هم تأیید کرده‌اند که آنچه مرتبط اسـت این است که کارهای اقتصادی نکنند، اشـکالی ندارد از منابع بورسـی استفاده کنند و هر دستگاه صرفا باید به مأموریتی بپردازد که برای او ایجاد شده است».

برنامه‌ریزی ما ایجاد یک میلیون و ۳۳ هزار فرصت شغلی است

نوبخت همچنین با بیان اینکه بودجه ۹۷ از پایتخت به سـمت اسـتان‌ها رفته است، توضیح داد: «۸۶۸ طرح عمرانی وجود دارد که تصمیم‌گیری آن به استان‌ها و مسـئولان استانی داده شده است. براین‌اساس، تمرکززدایی بودجه به مراکز اسـتان‌ها از دیگر ویژگی‌های بودجه سـال ۹۷ است. نوبخت با بیان اینکه اشتغال دغدغه همه جوانان و خانواده‌هاست، گفت: «پیش‌بینی ما برای

سـال ۹۷ آن اسـت که حدود ۸۳۸ هزار نفر از جوانان وارد بازار کار شوند که ۷۰ درصد از آنها فارغ‌التحصیلان دانشـگاهی هستند، بنابراین باید کاری برای آنها ایجاد شـود که در شأن مراتب علمی‌شان باشد، به همین دلیل برای سال ۹۷ اقدام متفاوت دیگری از سـنوات گذشته و گام بلندتری برداشتیم مبنی بر اینکه برنامه‌ریزی ما، ایجاد یک میلیون و ۳۳ هزار فرصت شغلی است». رئیس سازمان برنامه و بودجه درباره موضوع طرح‌های ناتمام، بیان کرد: «حدود ۷۱ هـزار پروژه ناتمام وجود دارد که ۶۸ هزار پروژه آن مربوط به پروژه اسـتانی و شش هزار مربوط به پروژه ملی است که نیمه‌تمام مانده است. برای اتمام این پروژه‌ها حدود ۵۰۰ هزار میلیارد تومان پول نیاز اسـت که در بودجه این میزان پول وجود ندارد، بنابراین براساس مکانیسم مرسوم در دنیا موسوم به مکانیسم شرکت خصوصی-عمومی، ما ۱۵ هزار میلیارد تومان منابع گذاشته‌ایم تا حدود ۱۲۶ هزار میلیارد تومان منابع برای اتمام طرح‌ها از طریق شـرکت‌های بخش غیردولتی استفاده شود». او افزود: «دولت به‌هیچ‌وجه حاضر نیست که اعتماد مردم و پشتیبانی آنها را از دست بدهد چون رئیس‌جمهور رأی را از مردم برای دوره دوم دولـت خود گرفت که رأی رئیس‌جمهـور از برخی از نمایندگان در حوزه‌های انتخابیه‌شان بیشتر بود. دولت می‌داند که چه سرمایه اجتماعی‌ای دارد و نمی‌خواهد که پاسـخ این سرمایه و احسـان مردم را با زحمت به آنها بدهد». نوبخت درباره موضوع گرانی بنزین بر اساس بودجه ۹۷ گفت: «بنزین در دولت‌های گذشته حداقل چهار برابر شد که این اتفاق در این دولت رخ نداد، اما براساس قانون هدفمندی باید قیمت‌ها اصلاح شود البته درحال‌حاضر نیز منابع حاصل از اصلاح قیمت‌ها تنها صرف پرداخت یارانه نقدی می‌شـود که ما این‌بار می‌خواسـتیم از محل افزایش قیمـت بنزین، منابع حاصله را صرف اشـتغال و نه یارانه نقدی کنیم. تصور کنید که فقط این پول بنزین قرار اسـت سوخت شود و هیچ اتفاقی نیفتد». حال اینکه با الگوی مصرفی جدید این پول بنزین که می‌سوزد تبدیل به خودرو و خانه نو خواهد شد. گاهی باید بین آزادی عمل و ارائه خدمات بهتر یکی را انتخاب کنیم. باید شـرایطی را فراهم کرد تا در نهایت منجر به زحمت کمتر و نفع بیشـتر برای مردم شـود. ما تلاشمان، جلوگیری از تورم و گرانی اسـت». سخنگوی دولت، در پاسخ به سؤال دیگری درباره برنامه دولت درخصوص اشتغال و مکانیسمش برای حذف ۳۰ میلیون یارانه‌بگیر بر اساس بودجه ۹۷، عنوان کرد: «درباره موضوع حذف ۳۰ میلیون یارانه‌بگیر، اول باید پرسید که آیا درحال‌حاضر بر اساس تبصره ۱۴ قانون بودجه ۹۶، دولت مکلف نیسـت که یارانه ۲۴ میلیون از یارانه‌بگیران را قطع کند؟ آیا دولت چنین کاری کرده اسـت؟ دولت تا زمانـی که اطمینان حاصل نکند که کسی به یارانه نیاز ندارد یا برعکس احتیاج دارد، اقدام به قطع یارانه نمی‌کند. در سـال ۹۷ بر اسـاس توافق با مجلس بـا موضوع یارانه‌هـا تصمیم‌گیری می‌کنیم، ولی قطعا دولت یارانه هیچ فرد نیازمندی را قطع نمی‌کند».

هدف دولت، افزایش قیمت ارز نیست

او درباره اینکه آیا اذن مقام معظم رهبری برای برداشت از صندوق توسعه ملی در بودجه ۹۷ گرفته شـده است؟ گفت: «موضوع اشتغال، توپ نیست که در زمین مجلس و دولت انداخته شود، بلکه ما به دنبال ایجاد زمینه‌هایی برای اشتغال هستیم که قطعا بدون سرمایه‌گذاری شدنی نیست. باید سرمایه‌گذاری کنیم که این سرمایه از داخل یا خارج تأمین می‌شود. قرار نیست دولت از صندوق توسـعه ملی پول برای خرج‌های جـاری و عمرانی خود بـردارد، بلکه طرح سرمایه‌گذاری انجام می‌دهد و وظیفه صندوق نیز آن است که باید پول دهد که به‌جـای پول ارزی می‌تواند ریالی نیز پرداخت کند. مجلس مرجع قانون‌گذاری است و آنچه تصویب می‌کند برای قوه مجریه لازم‌الاجراست. این موارد در نظر گرفته شده و ما با هماهنگی مجلس برای ایجاد شغل کارها را انجام می‌دهیم». نوبخت در مورد برنامه‌های دولت برای کنترل بازار ارز گفت: «بنده اعلام می‌کنم افزایش قیمت ارزهـای خارجی در برابر پول ملی به‌هیچ‌وجه از اهداف دولت نیست و دولت موافقت نخواهد کرد. بنابراین دولت نه‌تنها نفعی نمی‌برد، بلکه زیـان می‌کند. اگر قیمت ارز بخواهـد در دوره بلندمدتی بالا بماند و تورم را بالا ببرد، حتما با تمام توان در جهت واقعی‌کردن قیمت‌ها عمل می‌شود».

ترامپ در برزخ برجام

سیمین حاجی‌پورسـاردویی*: آینده قرارداد هسته‌ای ۲۰۱۵ (برجـام) کـه میان پنج عضو دائمی شـورای امنیت سـازمان ملل و ایران درباره برنامه هسـته‌ای ایران منعقد شـده، با انتخاب دونالد ترامپ به‌عنوان رئیس‌جمهور ایالات متحـده مورد تردید قرار گرفت. دونالد ترامپ که در تبلیغات انتخاباتی خود چندین بار از این قرارداد انتقاد کرده بود، اکنون پس از دسـتیابی به ریاست‌جمهوری آمریکا نیز به دشمنی خود با این قرارداد ادامه می‌دهد. براساس قانونی که کنگره آمریکا تصویب کرده، رئیس‌جمهور آمریکا ملزم است هر ۹۰ روز درباره رعایت مفاد برجام از سوی ایران و هماهنگی آن با منافع آمریکا به کنگره گزارش دهد. تاکنون رئیس‌جمهور جدیـد آمریکا بارها و بارها برجـام را در بزنگاه‌های این گزارش‌هـا بـا تأییدنکردن و خـروج آمریـکا از قرارداد تهدید کرده اسـت؛ هرچند تأییدنکـردن برجام به منزله خاتمه‌یافتـن این قرارداد یا به معنای خـروج آمریکا از این قرارداد نیست. بسیاری از موافقان و مخالفان برجام بر این باور هسـتند که در صورت لغو برجام، جایگزینی برای آن وجود نـدارد؛ زیرا هرچند این قرارداد هیچ‌گونه محدودیتی بر برنامه‌های موشک بالستیک ایران نتوانسته اعمال کنـد (البته از ابتدا برجام ایـن برنامه‌ها را تحت پوشـش نداشت)؛ اما به موجب برجام محدودیت‌هایی بر برنامه‌های غنی‌سازی اورانیوم ایران اعمال شده است.

به‌هرحال آمریکا از طریق اختیارات ریاست‌جمهوری یا کنگره می‌تواند از برجام خارج شـود، البته به شرطی که واقعا چنین قصدی داشته باشد؛ اما برخی در اتحادیه اروپا و ایران بر این اعتقاد هسـتند که قرارداد با حمایت سایر امضاکنندگان آن همچنان پابرجا خواهد ماند.

اثرات برجام؛ حذف تحریم‌ها

تأثیر عمده تعلیـق تحریم‌ها، بازگرداندن دارایی‌های مسدودشـده ایران در نهادها و مؤسسات غربی و حذف محدودیت‌های ایجادشـده در تجارت نفـت ایران بود. ده‌ها میلیـارد دلار از دارایی‌های ایران بازگردانده شـد. صادرات نفت ایران در مارس ۲۰۱۷ به سه میلیون بشکه در روز و تقریبا هم‌سـطح با صـادرات پیش از تحریم‌ها رسید. ازسـرگیری خرید نفت ایران به وسیله اروپایی‌ها بزرگ‌تریـن تغییر را برای اقتصاد ایـران به ارمغان آورد. تجارت میان اتحادیه اروپا و ایران در اولین سـال اجرای برجام ۹۴ درصد افزایش یافت. تحریم‌های ثانویه آمریکا بر افـراد غیرآمریکایی کـه فقط با ایران به طور سـاده تجـارت دارند، با امضای برجام از سـوی رئیس‌جمهور آمریکا اعمال شـد. با اعمال تحریم‌هـای ثانویه بر افراد غیرآمریکایـی، آمریکاییـان از تجـارت بـا آن افراد منع می‌شـوند. ایران در سال ۲۰۱۶ یک رشد ۱۲.۵درصدی در تولیـد ناخالص داخلی بر پایه رشـد قوی و مؤثر بخش نفت را تجربه کرد. این رشـد و تقویـت اقتصاد ایران به دلیل افزایش میزان تولید نفت و دستیابی به سطح تولید پیش از تحریم‌ها رخ داد.

دولت ترامپ و برجام

دونالد ترامپ در سـفر خود بـه خاورمیانه برای تحکیم روابط با هم‌پیمانان سـنتی خود، اسـرائیل و عربسـتان سـعودی، از برجام این‌گونه انتقاد کرد: «قـرارداد ایـران که به وسـیله دولت قبـل منعقد شـده، یکـی از بدتریـن قراردادهایی اسـت که من تاکنون شـاهد بوده‌ام». از سـوی دیگر او در دیدار با ملک سلمان، پادشاه عربستان سـعودی، در ژانویه ۲۰۱۷ درباره اهمیت «اجرای سـختگیرانه {قرارداد هسـته‌ای} بـا ایـران و پرداختن بـه فعالیت‌های بی‌ثبات‌کننـده ایران در منطقه» موافقت کرد؛ اما آیا دولت ترامپ واقعا قصد خروج از برجام را دارد؟

استراتژی تخریب اقتصادی

در غیاب برجام، دولت ترامـپ هیچ‌گونه اطمینانی برای محدودسـازی برنامه‌های هسته‌ای ایران نخواهد داشت. ازاین‌رو تصمیم برای تأییدنکردن قرارداد ممکن اسـت فقط تلاشـی برای اعمال حداکثر فشـار بر ایران باشد. این در حالی است که مشارکت آمریکا در برجام به حفظ روابط و جلوگیری از رویارویی جدی با هم‌پیمانان و متحدان اروپایی او کمک خواهد کرد. از منظر اقتصادی، تهدید روزافزون قرارداد از سـوی واشنگتن، نااطمینانی تجار، کسب‌وکارها و سرمایه‌گذاران خارجی به بازار ایران را به دلیل احتمال وضع تحریم‌های جدید افزایش داده و سود اقتصادی ایران از برجام را کاهش می‌دهد. ممکن اسـت هدف دولت ترامپ تخریب اقتصادی ایران از این روش باشد. وابستگی متقابل بازارهای مالی بین‌المللی و گستردگی بین‌المللی کمپانی‌های بزرگ به معنای آن است که تحریم‌های آمریکا تأثیر عمده‌ای حتی روی افراد غیرآمریکایی دارد. به‌ویژه بانک‌ها برای معامله با ایران از ترس اعمال جریمه‌های آمریکا یا اخراج و جداسـازی از بازارهای مالی آمریکا با احتیاط عمل می‌کنند.

قانون‌گذاری برای طولانی‌کردن اثرات محدودیت‌ها

یکی از انتقادات اصلی برجام این است که در شروط برجام محدودیت‌ها برای غنی‌سازی ایران «موقتی» ذکر شده اسـت. ترامپ در اعلامیه خود مبنی بر تأییدنکردن قـرارداد، کنگـره را بر آن داشـت تا تـلاش کنند «تمام محدودیت‌ها برای فعالیت‌های هسته‌ای ایران براساس قوانین آمریکا دائمی باشـد». منتقدان این رویکرد بر این اعتقاد هسـتند که قانون‌گذاری در این موضوع فقط یک تغییر یک‌جانبه در برجام و نقض آن است و به‌این‌ترتیب، خروج ایران از برجام را توجیه خواهد کرد.

واکنش‌ها

واکنش اروپا

بـرای اتحادیـه اروپا رویارویـی با آمریـکا از منظر حقوقی پیچیده و از دیدگاه سیاسـی مشـکل اسـت. باوجودایـن فرانسـه، آلمـان و انگلیـس در بیانیه‌ای مشترک تأکید کردند که آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پایبندی ایران به برجام را تأیید کرده اسـت. هرچند این بیانیه نگرانی اروپایی‌ها از برنامه موشک‌های بالستیک و «فعالیت‌هـای منطقه‌ای که بر منافـع امنیتی اروپا اثرگذار اسـت» را ابراز می‌کـرد. در ۲۰ اکتبر ۲۰۱۷ وزیر خارمیانه انگلیس با اشـاره به تلاش دولت انگلیس بـرای حفظ برجام گفت: «انگلیس اجرای کامل برجام به‌وسیله تمام طرف‌های مذاکره را متعهد می‌شود».

کناره‌گیری یک‌طرفه آمریکا

از آنجـا که آژانس بین‌المللی انـرژی اتمی پایبندی ایران بـه برجام را برای چندمین بار تأیید کرده اسـت و همچنین اعضای کمیسـیون مشترک از قرارداد حمایت کرده‌انـد، به نظر می‌رسـد بـه احتمال بیشـتر آمریکا به‌تنهایی به مخالفت با سایر اعضای کمیسیون مشترک وارد نشـود. اگـر آمریکا از برجام خارج شـود، می‌تواند به طور یک‌جانبه تحریم‌ها را مجـددا اعمال کند. البته تا زمانی که سـایر امضاکنندگان برجام به حمایت از آن ادامه دهند، اعمال مجدد تحریم‌ها به صورت یک‌جانبه از سوی آمریکا برای تضعیف اثرات برجام به اندازه کافی اثرگذار نخواهد بود.

پیامدها

ایران و خاورمیانه هسته‌ای

اگر آمریکا تصمیم به اعمال مجدد تحریم یا خروج از توافق‌نامه بگیرد، راه توسعه سریع سلاح‌های هسته‌ای برای ایران باز خواهد شـد؛ هرچنـد مقامات ایران بارها تأکید کرده‌اند تمایلی به ساخت کلاهک هسته‌ای ندارند و بیـان کرده‌اند که همـواره به شـرایط و اصول پیمان منع گسـترش سـلاح‌های اتمی پایبند بوده‌اند. بسیاری از تحلیلگران معتقدند اگر ایران دارای تسـلیحات اتمی شود، عربستان سعودی و سایر قدرت‌های خاورمیانه نیز در پی دستیابی به سلاح‌های اتمی خواهند بود.

اعتبار آمریکا

برخـی ابراز نگرانی کرده‌اند که اگـر آمریکا از برجام خارج شـود، نفوذ این کشـور بـا کاهش اعتبـار او در تعهدات و انجام مسئولیت‌ها کاهش خواهد یافت. یکی از معاونان وزیر امور خارجـه در دولت جورج بوش در این مورد گفـت: «از آنجا که آژانـس بین‌المللی انرژی هسـته‌ای پایبندی ایران بـه قرارداد هسـته‌ای را تأیید کرده اسـت، با این عملکرد ما اعتبـار آمریکا را در عمل به تعهدات بین‌المللی به طور جدی خدشه‌دار خواهیم کرد». برخی گروه‌های دیگر نیز این‌گونه استدلال می‌کنند که ایـن کاهش اعتبـار آمریکا در توافقـات بین‌المللی دسـتیابی به یک راهـکار دیپلماتیک بـرای بحران کره شمالی را نیز به طور عمده با چالش مواجه خواهد کرد.

برخورد آمریکا و اروپا

به نظر نمی‌رسد اتحادیه اروپا، روسیه یا چین به فکر اعمال مجدد تحریم‌ها باشـند. نماینـده عالی اتحادیه اروپا در سیاسـت خارجی، فدریـکا موگرینی، در توییتی اعلام کرد که اتحادیـه اروپا پس از موفقیت روحانی در انتخابات به حمایت از برجام ادامه خواهد داد و اتحادیه اروپا به صورت متحد از قرارداد حمایت خواهد کرد. در عمل نیز اتحادیه اروپا در واکنش به تصمیم ترامپ برای عدم تأیید برجام همین‌گونه عمل کرد. سفیر اتحادیه اروپا در واشنگتن چندی‌پیش گفت که اقدامات اتحادیه اروپا در جهت حفظ منافع شـرکت‌های این اتحادیه خواهد بود. به نظر می‌رسد ایجاد گره در روابط آمریکا و اتحادیه اروپا می‌تواند در جهت حفظ منافع ایران باشد.

پیشنهادهای ارائه‌شده

راهکار اتحادیه اروپا

بحث‌هایـی درباره گنجاندن تحریم‌هـای آمریکا در مقررات شـورای اتحادیـه اروپـا EC ۲۲۷۱ /۹۶ وجود دارد. این مقررات شـرکت‌های اروپایی را در برابر اثرات تحریم‌های برون‌مرزی قوانین کشـور ثالث و عملکرد و نتایج ناشـی از این قوانین محافظت می‌کند و می‌تواند به ادامه تجارت اتحادیه اروپا- ایران حتی پس از اعمال مجدد تحریم‌ها از سوی آمریکا کمک کند. اتحادیه اروپا همچنین می‌تواند سیسـتم‌های پرداخـت بین‌المللی غیرآمریکایـی را در نظر بگیـرد. در این صـورت، آینده اثرگذاری تحریم‌های وضع‌شـده از سوی آمریکا نه‌تنها به‌شـدت به مخاطره خواهد افتاد، بلکه به ضرر اقتصاد آمریکا تمـام خواهد شـد. کناره‌گیری از سیسـتم‌های پرداخت آمریکایی و تقویت سیسـتم‌های غیرآمریکایی با تشویق شـرکت‌های اتحادیه اروپا به اسـتفاده از این سیسـتم‌ها یکی از مؤثرترین سـلاح‌ها بـرای تضعیف اثرگذاری این تحریم‌ها در آینده خواهد بود.

مذاکرات مجدد

برخی مذاکرات مجدد (به‌خصوص در مورد تاریخ انقضای قرارداد محدودسازی برنامه هسته‌ای ایران) را پیشنهاد کرده‌اند. وزارت امور خارجه ایران به طور صریح و آشـکار مذاکرات مجدد درباره قرارداد را رد کرده اسـت: «حتی فکرکردن درخصوص ازسرگیری ایـن گفت‌وگوها بسـیار خطرناک اسـت، زیرا در آن صـورت همه ما با انتظارات بالاتری نسـبت به قبل وارد هر گونه مذاکره احتمالی خواهیم شـد. رسیدن به این توافق بـه اندازه کافی با پیچیدگی همراه بود و دسـتیابی به توافقی دیگر غیرممکن خواهد بود». جهت‌گیری اروپا نیز نشـان می‌دهد مذاکرات مجدد برای آنها نیز غیرممکن است. سفیر آلمان در ایالات متحده گفت: «مـا فکر نمی‌کنیـم مذاکرات مجدد امکان‌پذیر باشـد و بر این اعتقاد هستیم که انتخاب عملـی و صلح‌آمیـز دیگری در مقابل ایـن قرارداد وجود ندارد».

مذاکرات جداگانه

یکی از عوامل پنهان موفقیـت مذاکرات برجام، محدودسازی این مذاکرات به طور عمده به موضوع غنی‌سازی اورانیوم بود و این عامل به مذاکره‌کنندگان کمک کرد تـا گرچه به کندی ولی بـه توافق نهایی دست یابند. برخی تحلیلگران با ابراز نگرانی گسترده جامعـه بین‌المللی درباره موشـک‌های بالسـتیک ایران و سیاسـت‌های منطقه‌ای آن در کشـورهایی ماننـد عـراق و یمـن این‌گونـه اسـتدلال می‌کنند کـه به جای نقـض برجام، شـاید انجـام اقدامات دیپلماتیک جدیـد برای بحث پیرامون این نگرانی‌ها ثمربخش‌تر باشد؛ مذاکراتی که برنامه‌های موشکی و سیاست‌گذاری‌های منطقه‌ای ایران را هدف‌گذاری کند. اما وادارکردن ایران برای مشـارکت سازنده در این مذاکرات مشکل خواهد بود.

*دکترای علوم سیاسی

منابع در روزنامه موجود است

روزنه

انتقاد مهاجرنیا از اصولگراها

می‌گویند سنجاق‌شدن مردم‌سالاری به اصل دین به علت رودربایستی امام در پاریس بود

● **خبرآنلایـن:** حجت الاسـلام والمسـلمین محسن مهاجرنیا، عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشـه اسـلامی و عضو کمیسیون کرسی‌های نظریه‌پردازی حوزه و استاد حوزه و دانشگاه، در جلسـه هفتگی مجمع هماهنگی پیروان امام و رهبری استان قم گفت: بر اساس قانون اساسـی مردم حق دارنـد مطالبه کنند، ولی تلقـی‌ای در جامعه هسـت، به‌خصوص در میان برخی از اصولگراهـا که می‌گویند این انتقادها باعث تضعیف نظام می‌شـود. فتوای اول انقلاب امام‌خمینی را که در مورد گروه‌های ضدانقلابی را که در کارخانه‌ها و ادارات تحصن و اعتصاب می‌کردند مطرح می‌کنند که امام این کار ضدانقلابـی را تحریم کردند. متأسـفانه در طول چهار دهه با همان فتوا ذهنیتی به وجود آمده که اگر کسانی خواسته مشروع هم داشته باشند، حق راهپیمایی قانونی از آنها سلب شده است. ما جلوی یک کار قانونی را می‌گیریم بعد تبدیل می‌شود به زیرزمینی و غیررسمی.

اهم اظهارات مهاجرنیا به شرح زیر است:

● متأسفانه برخی از نخبگان هنوز اندیشه امام و رهبـری را درک نکرده‌اند. ادعای اصولگرایی هم دارند و رسـما می‌گویند «اصل دین» است، «مردم‌سالاری» هم به آن «سنجاق» شده است و دلیل سنجاق‌شدنش را هم رودربایستی امام در زمان اقامت در پاریس مطرح می‌کنند. برخی هنوز در فضـای قبل از انقلاب هسـتند گویا « احکام امضائی» ولی‌فقیه را نمی‌بینند. کسانی که می‌گوینـد در حکومت اسـلامی رأی مردم هیچ اعتبار شـرعی و قانونی ندارد؛ نه در اصل انتخاب نوع نظام سیاسـی کشـور، نه در اعتبار قانون اساسـی، نه در انتخاب ریاست‌جمهوری و نـه انتخاب خبـرگان و رهبری، مـلاک اعتبار قانونـی تنهـا یک چیـز اسـت و آن «رضایت ولایت‌فقیه» اسـت، خب این حرف برای قبل از انقلاب مناسـب بود، نه برای چهار دهه بعد از انقلاب. امروز طبق قانون اساسی و دیدگاه مقام معظم رهبری «مردم‌سـالاری دینـی» دیدگاه اسـلام اسـت، سنجاق‌شده نیسـت و رضایت پیشـینی و امضـای ایشـان روی رأی اکثریت و مجلس و ریاست‌جمهوری رفته است.

● گفتـه می‌شـود «انتخابات»، صرفـا به این دلیل پذیرفته شده که ولی‌فقیه مصلحت دیده اسـت، فعلا انتخابات باشـد و نظـر مردم هم گرفته شـود و هر زمان کـه ولی‌فقیه اراده کند و مصلحـت بداند، نوع دیگـری از حکومت را که در آن چه‌بسـا اصلا بـه رأی مردم مراجعه نشـود انتخاب کند. اینکه گفته شود مشروعیت حکومت نه‌تنها تابع رأی و رضایت ملت نیست، بلکـه رأی ملت هیچ تأثیـر و دخالتی در اعتبار آن نـدارد؛ این حرف‌ها چه کمکی به جمهوری اسلامی می‌کند؟

● اگـر مـا فضـا را طبق قانـون اساسـی باز بگذاریـم، ایـن اعتراض‌هـا قانونـی صـورت می‌گیرند و نوعا هم بخشـی و جزیره‌ای است. این‌طور نیست که کسـانی بیایند و به همه‌چیز و به همـه نظام اعتراض کنند. معمولا جمعی به گرانی، جمعی به تبعیض، جمعی به حقوق معوق‌شده‌شـان در یک اداره و جمعی به رفتار مثلا پلیس یا شهرداری یا فلان مسئول اعتراض دارند و هیچ مشـکلی هم پیش نمی‌آید. خب اگر اعتـراض کند، می‌گوید فلان دسـتگاه مثلا حقـوق ما را نـداده و می‌خواهد آن دسـتگاه اصلاح شـود، ولی وقتی جلویش را گرفتی، به مرحله‌ای می‌رسـد که می‌گوید آن دستگاه باید منهدم شـود و به‌تدریج به همه ارکان جامعه تسری می‌دهد.

آگهی تجدید مناقصه عمومی

شـهرداری محمدشـهر در نظر دارد بر اساس بودجه مصوب سـال ۱۳۹۶ پروژه‌های ذیل را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکاران واجدالشرایط به شرح ذیل واگذار نماید .

ردیف	شرح پروژه	مبلغ مناقصه (ریال)	سپرده شرکت درمناقصه (ریال)	توضیحات
۱	خرید و نصب تابلوهای معابر و پلاک کوبی سطح شهر	۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰	شرکت مهر و پلاک

۱-برنـدگان اول، دوم وسـوم هرگاه طی مهلت قانونی حاضر به انعقاد قرارداد نشـوند سـپرده آنها به ترتیب به نفع شهرداری ضبط خواهد شـد ۲- سایر اطلاعات و جزئیات مربوط به معامله در اسناد مناقصه مندرج می باشد ۳- شهرداری در رد یا قبول هریک از پیشـنهادات مختار می باشـد.۴- محل اخذ اسـناد : محمدشـهر، بلوار امام خمینی (ره)، خیابان شهید شـاه حسینی،شهرداری محمدشـهر،واحد امورقراردادها و پیمانها ۵- حداکثر زمان تحویل ا